

NOVETATS

FERNÁNDEZ, Magda [coord.]. *La farinera de Castelló d'Empúries*. Barcelona: Museu de la Ciència i de la Tècnica / Farinera de Castelló d'Empúries, 1999. 23 p.

FORTIÀ, J. M. [ed.]. *La intervenció en el paisatge: claus per a un debat*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 114 p.

GUILLERÉ, Christian. *Llibre verd de la ciutat de Girona (1144-1533)*. [Barcelona]: Ajuntament de Girona / Fundació Noguera, 2000. 746 p.

JUANOLA, Narcís. *No tinc remei*. Lleida: Pagès, 2000. 143 p.

LOPEZ, Anna [coord.]. *Deu anys de l'escola Samba Kubally*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 199 p.

LORENS, Carles; PUJOL, Clàudia. *La guerra de Cuba*. Barcelona: Pòrtic, 2000. 202 p.

LLOVERAS, Gonçal; SERRA, Jaume. *Menjar: salut i plaer*. Barcelona: ACV Edicions, 2000. 215 p.

MARQUES, Josep M. *Pies paraulles. Anàlisi del llenguatge religiós*. Girona: Palverd, 2000. 95 p.

OLIVA, Salvador. *Introducció a Shakespeare*. Barcelona: Empúries, 2000. 272 p.

PÉREZ I MIR, Anna. *Catalunya Romànica: L'Alt Empordà*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000. 221 p.

PONSATI, Rafael. *Seguint les passes de Baldri Reixach: itineraris pels indrets on va viure*. [s.l.]: Gestió i Serveis Socioculturals, 2000. 101 p.

Portbou al segle XIX. Aquest nou text, basat en la selecció i comentaris d'imatges, omple en part aquest buit. Curiosament, i en contra d'allò que és habitual a la col·lecció, l'itinerari fotogràfic acaba als anys 40, per tal de permetre una segona part. Això, que a primera vista és negatiu, té els seus avantatges. Permet desenvolupar el tractament de les imatges inserides amb més profunditat.

Pel llibre desfilen les coordenades d'un poble curiós amb una història independent de 116 anys, que va basar la seva esplendor en una línia traçada a dit: la frontera. Trobem exemples d'aquesta esplendor en els seus dos casinos, l'Espanya i el Congesta, en el restaurant ferroviari (regentat per Granollers, tot un exxef de cuina de Montecarlo i un referent en l'obra de Josep Pla), en el preciosisme modernista del vestíbul de l'estació, esborronat en part per la reforma del 92, en l'existència d'una envejable vida cultural i esportiva (orquestrades de jazz com la Harold's Boys, composta per duaners; els equips de waterpolo i futbol...) o en la intensa vida relacionada amb el transport de mercaderies internacional. Entre les mancances, cal assenyalar la inexistència d'imatges de la guerra —que al municipi va ser especialment intensa—, una certa falta de celebracions populars i més detalls de la vida diària. Portbou va ser un poble privilegiat i progressista, amb una forta presència

de classe mitjana d'origen barceloní (no en va era una de les poques poblacions, amb Barcelona, on governaven els republicans radicals).

Les fotos, en bona mesura realitzades per professionals francesos, palesen la dependència dels fotògrafs de l'Estat veí. En definitiva, un recorregut per la història més llunyana de l'antiga vila fronterera, que ens porta, irremediablement, a la sensació que la Guerra Civil va ser per al municipi molt més traumàtica que per a la resta del país. Va significar la fi d'una planificació urbanística mínimament coherent, que hagués pogut crear un poble real, amb una economia diversificada, i no pas un negoci basat en la ficció de les fronteres i dels seus tràmits relacionats. Una oportunitat perduda, com tantes d'altres.

Moisés de Pablo

Una mica més de Guerra Civil

DIVERSOS AUTORS.
Guerra Civil i Franquisme. Seixanta anys després.
Centre d'Estudis Selvatans i Patronat Francesc Eiximenis.
Girona, 2000. 309 pàgines.

Un nou llibre per aprofundir en el coneixement de la Guerra Civil Espanyola a la demarcació de Girona. Inclou les deu ponències i les nou comunicacions exposades en les jornades Guerra Civil i

Franquisme que es van fer a Blanes entre el 30 de març i l'1 d'abril de 2000.

Els continguts del llibre tenen un contorn molt divers. Així, hi trobem articles d'àmbit local, però també altres d'àmbit general. I això és perfecte. No només per fer-lo més atractiu, sinó també per oferir una bona referència per a tots aquells estudiosos que vulguin aprofundir en el coneixement d'aquest període tan peculiar de la nostra història més recent. A part de donar idees sobre aspectes a tractar, hi ha qüestions generals que són bàsiques per a tothom. En concret, vull ressaltar l'article d'Antoni Gavalda sobre «La Causa General», un element molt important per conèixer què va passar a la rereguarda, segons els informes franquistes.

El llibre, seguint la pauta de les jornades, comença amb la conferència de Miquel Berga sobre els escriptors anglesos i la seva relació amb la Guerra Civil, i es clou amb la taula rodona que es va fer amb la participació de diferents persones

que van viure aquells anys. A més, per no fer-la tan feixuga, la publicació es complementa amb fotografies, algunes d'un gran interès.

En resum, una obra de 309 pàgines que ens ha d'ajudar a comprendre una mica més aquest especial període de la nostra història. Però, més enllà dels continguts, aquest llibre ha de servir per incentivar nous estudis de la Guerra Civil i el primer franquisme a les nostres comarques gironines. Cal aprofundir en aquest aspecte i mirar de no fugir del seu coneixement. Estic convençut que com més coneguem aquest passat recent més difícil serà que pugui repetir-se.

Albert Vilar i Massó

25 anys d'una experiència

25 anys d'FP a Olot.
La «ventafocs» del sistema educatiu? (1975-2000).
IES La Garrotxa - IES Bosc de la Coma. Olot, 2000. 230 pàgines

L'inici de la formació professional a Olot va ser l'any 1975, per tant ara se n'ha celebrat el vint-i-cinquè aniversari, i per aquest motiu s'ha editat un llibre que recull la història de l'IES La Garrotxa i també la de l'IES Bosc de la Coma, un nou centre inaugurat l'any 1995 i que acull especialitats per descongessionar el primer centre.

La professional d'Olot és coneguda entre els ensenyaments d'arreu de les nostres comarques: qui més qui menys tothom ha sentit a parlar d'aquest centre i de la seva preocupació pedagògica, ja que el seu professorat no hi ha escatimat hores de dedicació. Ha estat un institut que ha sortit de la norma general i per tant les valoracions del seu funcionament són notablement diferents segons l'interlocutor. Però hi ha una evidència, que són els reconeixements que ha obtingut, com es recull puntualment en les darreres pàgines del llibre.

Aquest s'ha estructurat en tretze capítols, precedits per una presentació i una introducció; un epíleg d'estadístiques conclou les 227 pàgines de text. S'hi repassa la història de l'FP, que els autors anomenen la «Ventafocs» del sistema educatiu; s'hi expliquen convenientment els primers passos de l'escola, com varen articular el seu ideari i com aquest es va traduir en el funcionament del centre. L'obra continua amb l'evolució de les instal·lacions, les àrees comunes, les especialitats i els canvis tecnològics. Tot seguit es parla dels directors que ha

tingut el centre, i es dediquen apartats a professors, alumnes, APA i personal no docent. Un grup final de tres capítols apropa el lector a les relacions que hi ha hagut entre l'escola i les administracions, i amb el sector empresarial, per acabar amb un record de les activitats que s'han fet al llarg d'aquests vint-i-cinc anys. Entremig dels textos hi ha opinions de diverses persones que completen la informació.

En la redacció del text hi han intervingut diverses plomes, el que fa que no sigui un llibre homogeni, ja que, com s'assenyala convenientment en la introducció, hi trobem tants estils com col·laboradors. Un ampli recull d'imatges d'èpoques diverses il·lustra el llibre, que aconsegueix perfectament la funció de repassar i difondre la història dels ensenyaments professionals a la comarca de la Garrotxa.

Joan Sala

El mite de l'au fènix

FERRER I GIRONES, Francesc.
Catalanofòbia.
El pensament anticatalà a través de la història.
Edicions 62.
Barcelona, 2000. 394 pàgines.

Francesc Ferrer, polític, activista cultural, articulista, conegut dels nostres lectors per d'altres llibres d'interès cívico i ciutadà com *La persecució política de la llengua catalana*

(1985) o *Insubmissió lingüística* (1990), fa en aquest llibre, amb clara voluntat apologètica, un recorregut per la història de la ideologia anticatalana, una manera de pensar articulada des del segle XVIII que ha arribat fins al dia d'avui, que ressorgeix en moments determinats com si renaqués una au fènix i que s'expressa en forma de coacció. Podríem dir que els dos llibres anteriors i aquest s'encavallen, perquè en tots, des de diversos àmbits, hi ha la voluntat de comprendre i de desemmascarar un seguit d'elements reiteratius i recurrents que proven com des de fa quatre-cents anys, amb diverses fórmules i estratègies, l'estat central no descansa per anorrear-nos políticament i culturalment, ofegant-nos amb unes finances públiques molt retallades. Algú em podria dir que faig «victimisme», però el cert és que ja molt abans que Espanya fos una realitat política, nascuda jurídicament, sovintejaven els intents per dominar els catalans, un poble que sempre s'ha caracteritzat per tenir un ideal de llibertat i de civilització, conceptes aquests que són consubstancials de Catalunya. A més de no tenir estat propi, el que sempre ens ha manat ens va en contra.

El llibre s'obre amb uns «aclariments terminològics» on Ferrer intenta matisar molts conceptes com ara *monarquia absoluta*, *Espanya*, *Castella*, *espanyol*, *nació*, *Estat*, etc., que amb els segles han experimentat canvis i un des-